

Клас: 8.

Дата: 24 березня 2020 року.

Урок № 51.

Тема: «Шпага Славка Беркути» Н. Бічуя – повість про школу й проблеми дорослішання, про роль батьків у вихованні дітей

Дитина — дзеркало сім'ї:
як у краплі води відбивається сонце —
так у дітях відбивається
моральна чистота матері й батька.
(В. Сухомлинський).

В зошиті написати дату, яка написана вище. Переписати тему повністю (вона написана вище після слова «тема»). На наступному рядку, починаючи із середини рядка, перепишіть епіграф уроку (він написаний під темою справа).

Бесіда з учнями (усно дати відповідь на питання):

- ❖ Прочитайте епіграф. Як ви можете пояснити слова В. Сухомлинського?
- ❖ Що для вас означає родина?
- ❖ Чи відіграють батьки роль у вашому вихованні? Розкажіть яку.
- ❖ Який стиль спілкування між батьками та дітьми притаманний у вашій родині?
- ❖ Які ви знаєте прислів'я та приказки про сім'ю?

Отже, сьогодні ми з вами поговоримо про роль батьків у вихованні дітей. Родинне виховання — це перевірений століттями досвід національного виховання дітей у сім'ї. Воно є потужним джерелом формування світогляду, національного духу, високої моральності, трудової підготовки, громадянського змужніння, глибоких людських почуттів, любові до матері і батька, бабусі і дідуся, роду і народу, пошани рідної мови, історії, культури.

Робота з підручником.

С. 187 – 188: «Слово – безкінечне наближення до істини» (прочитати).

Слово вчителя.

Родина, образно кажучи, закладає коріння, з якого виростають потім і гілки, і квіти, і плоди, водами якого живиться повноводна річка нашої держави.

Через родину наші діти приходять у суспільство. У сім'ї їм вручають естафету поколінь, котру вони повинні нести далі, щоб передати її своїм дітям і, тим самим, майбутньому. Жоден навчальний заклад не може дати дітям того, що дає нормальна сімейна атмосфера. Діти наслідують дорослих, копіюють їх, орієнтуються на їхню поведінку, як на приклад і праобраз власних дій.

Тому недарма в народі кажуть: «Від доброго дерева добрий пагінець одійде, від добрих батька й матері піде й добра дитина».

Про роль родини у вихованні дітей і піде розмова при вивченні твору Ніни Бічуї « Шпага Славка Беркути».

Чи знаєте ви про існування незвичної міжнародної нагороди ордена Усмішки? Ним діти відзначають відомих людей, які дарують їм радість. Майже тисяча достойників із 45 країн світу незалежно від професії стали лицарями ордена Усмішки! Серед них — Ніна Леонівна Бічуя — українська письменниця й перекладач з польської.

Ніна Бічуя народилася 24 серпня 1937 р. в місті Києві. Усвідомлення, що стане письменницею, прийшло до неї дуже рано, щойно вона навчилася читати. Про суворе воєнне та повоєнне дитинство письменниця згадувала так: «Незважаючи на те, що в той час йшла війна, мама навчила мене читати, коли мені було п'ять років. Розпочала я з поважних книжок — інших не було. Першою книгою, яку прочитала, була повість Марка Твена «Принц і жебрак». Коли я пішла до школи, зошитів не було. Писала на полях газети — пером. Чорнило ми робили з бузини. А газети в ті часи були напівкартонними: перо провалювалося, чорнило розпливалося... Так ми вчилися».

Після закінчення факультету журналістики Львівського державного університету ім. І. Франка Н. Бічуя працювала в редакціях періодичних видань, Театрі юного глядача у Львові, товаристві «Просвіта». Для дітей вона написала твори «Шпага Славка Беркути», «Канікули у Світлогорську», «Яблуна і зернятко», «Звичайний шкільний тиждень». Вона також є автором книжок «Дрогобицький звіздар», «Квітень у човні», «Родовід», «Десять слів поета», «Бенефіс», «Землі роменські» та ін.

Твори письменниці, написані понад тридцять років тому, порушують важливі морально-етичні проблеми, тому цікаві й сучасному читачеві. Так, у 2010 р. «Видавництво Старого Лева» надрукувало її повість «Шпага Славка Беркути», а «Піраміда» книжки «Землі роменські» (2003) та «Великі королівські лови» (2011).

Повість Н. Бічуї «Шпага Славка Беркути» була надрукована в 1968 р. Події в ній розгортаються у Львові в 60-х роках ХХ ст. Головними героями твору є учні 7-Б класу Славко Беркута, Юлько Ващук, Ліля Теслюк і Стефко Вус.

Не все, що читатимете, буде вам зрозумілим із сучасної точки зору. Наприклад, «товариський суд», на якому учні й учителі розбирають поведінку Славка Беркути. Як у краплині роси відображається світ, так через життя шкільного колективу ви побачите певні типові ознаки тогочасного радянського суспільства з його недовірою до людини, безпідставним її засудженням і публічним покаранням. Саме так сталося з головним героєм твору Славком Беркутою, якого звинуватили у вчинках, що він не здійснював.

Робота над змістом твору.

Літературний диктант «Чи знаєш ти текст?»

В зошиті посередині рядка напишіть назву завдання («Чи знаєш ти текст?»). Спочатку наступного рядка ставите номер питання і даєте письмову відповідь. Питання ви НЕ ПЕРЕПИСУЄТЕ!

1. Що заборонене купили хлопці в магазині?
2. Хто назвався в міліції чужим прізвиськом?
3. Кого найбільше любив малювати Юлько?
4. У скільки років тяжко захворів Славко?
5. Як вилікував себе Славко?
6. Куди Славко з Юльком вирішили піти в похід?
7. Як називав Юлько Стефка Вуса?
8. Якого птаха спас Славко?
9. Як взимку після гри в сніжки Славко спас Юлька?
10. Яким видом спорту став серйозно займатися Славко?
11. За що судили Славка?
12. Хто допоміг Славкові виправдатися на суді?

Робота з підручником.

- С. 204 – 207: «Повість про сокровенне» (**прочитати**);
с. 207 – 208: рубрика «Повторюємо» (там 4 питання) (**виконати завдання УСНО**).

Ідейно-тематичний аналіз повісті «Шпага Славка Беркути».

В зошиті посередині рядочка написати назву твору та автора (Н. Бічуя «Шпага Славка Беркути»). Нижче визначити та записати до зошита усе, що треба доповнити (запишіть тему та ідею твору).

Тема:

Письменниця пропонує поміркувати над **дилемою**: яким краще бути — талановитим негідником чи не зовсім успішним у навчанні лицарем честі?

Ідея:

Проблеми твору: (переписати до зошита)

- ❖ батьки та діти;
- ❖ колектив і особистість;
- ❖ життєвий вибір;
- ❖ добро і зло.

Підсумки. (Усно дати відповіді на питання).

- ❖ Виховання в якій сім'ї є справжнім, не лицемірним? Чому?
- ❖ У вашому класі є Юльки Ващуки? Чому не люблять таких учнів?
- ❖ Що вас найбільше вразило в образах Юлька та Славка?
- ❖ Чи був хуліганом Славко?

Слово вчителя.

Батьки і діти — це любов і сльози,
Це вічне щастя і одвічний біль.
Це — сонце і тепло, сніги й морози,
Мед на вуста й на вічні рани сіль.

Як на троянді — колючки і квіти,
Так і в житті є радість і печаль.
Високі мрії й дуже різні діти...
Чомусь таке трапляється на жаль.

Всім хочеться все мати в ідеалі,
Причому водночас і без зусиль.
Щоб щастя без труда і без печалі
Пливло саме у руки звідусіль.
Та у житті такого не буває
Й запам'ятати треба в чому річ:

Зоря щаслива лиш тоді засяє,
Якщо трудитись будеш день і ніч.
А діти — це і щастя, і турбота,
Відповідальність і тривога теж.
Без відпочинку й вихідних робота,
Любов така, яка не має меж!

Ніна Красоткіна.

Д/з. Підготуватися до характеристики Славка Беркути та Юлька Ващука, дібрати цитати (усно).
Завдання виконати до 31 березня 2020 року.